

DÔVODOVÁ SPRÁVA

A. Všeobecná časť

Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 187/2021 Z. z. o ochrane hospodárskej súťaže a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 309/2023 Z. z. (ďalej ako „návrh zákona“) predkladá predseda Protimonopolného úradu Slovenskej republiky (ďalej len „úrad“) podľa bodu B.1 uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 15/2023, ktorým bol úrad určený ako gestor k nariadeniu Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/1925 zo 14. septembra 2022 o súťažeschopných a spravodlivých trhoch digitálneho sektora a o zmene smerníc (EÚ) 2019/1937 a (EÚ) 2020/1828 (akt o digitálnych trhoch) (Ú. v. EÚ L 265, 12.10.2022) (ďalej len „nariadenie DMA“) a bodu B.1 uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 405/2023, ktorým bol zároveň určený ako gestor k nariadeniu Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/2560 zo 14. decembra 2022 o zahraničných subvenciách narúšajúcich vnútorný trh (Ú. v. EÚ L 330, 23.12.2022) (ďalej len „nariadenie o zahraničných subvenciách“).

Cieľom nariadenia DMA je doplniť presadzovanie práva hospodárskej súťaže na digitálnych trhoch, zároveň by sa nariadenie DMA malo bez toho, aby boli dotknuté články 101 a 102 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, uplatňovať na zodpovedajúce vnútroštátne pravidlá hospodárskej súťaže a iné vnútroštátne pravidlá hospodárskej súťaže týkajúce sa jednostranného správania podnikateľov/podnikov, ktoré sú založené na individuálnom posudzovaní postavenia a správania na trhu, vrátane jeho skutočných alebo možných účinkov a presného rozsahu zakázaného správania, a ktoré podnikom umožňujú argumentovať efektívnosťou a objektívnym odôvodnením predmetného správania, ako aj na vnútroštátne pravidlá týkajúce sa kontroly fúzií. Uplatňovanie uvedených pravidiel by však nemalo mať vplyv na povinnosti uložené strážcom prístupu podľa nariadenia DMA a na ich jednotné a účinné uplatňovanie na vnútornom trhu.

Nariadenie DMA ustanovuje podmienky, na základe ktorých budú určití prevádzkovatelia online platforiem kvalifikovaní ako strážcovia prístupu. V prípade strážcov prístupu ide o prevádzkovateľov významných digitálnych platforiem, ktoré predstavujú dôležitú bránu medzi komerčnými používateľmi a spotrebiteľmi, ktorých postavenie im môže poskytnúť právomoc konať ako súkromný tvorca pravidiel, čím sa vytvára úzke miesto v digitálnom hospodárstve. S cieľom riešiť tieto otázky nariadenie DMA ustanovuje súbor povinností, ktoré musia strážcovia prístupu dodržiavať, vrátane zákazu správať sa určitým spôsobom.

Nariadenie DMA ustanovuje členským štátom Európskej únie a štátom, ktoré sú zmluvnou stranou Dohody o Európskom hospodárskom priestore (ďalej len „členský štát“) povinnosť stanoviť príslušný orgán, ktorý bude zodpovedný za vykonávanie niektorých povinností vyplývajúcich z nariadenia DMA, pričom zároveň ustanovuje aj priamo spoluprácu Európskej komisie (ďalej len „Komisia“), ktorá je v rámci Európskej únie orgánom príslušným na presadzovanie pravidiel vyplývajúcich z nariadenia DMA, a príslušných národných kompetentných orgánov, ktorým je v prípade Slovenskej republiky úrad.

Obdobné povinnosti, najmä pokiaľ ide o spoluprácu s Komisiou, vyplývajú členským štátom Európskej únie aj z nariadenia o zahraničných subvenciách. Cieľom nariadenia o zahraničných subvenciách je zabezpečiť rovnaké podmienky na celom vnútornom trhu pre všetky zainteresované strany. Jediným orgánom príslušným na uplatňovanie ustanovení tohto nariadenia je Komisia. Komisia disponuje právomocou z vlastnej iniciatívy preskúmať všetky zahraničné subvencie v akomkoľvek odvetví hospodárstva, pokiaľ patria do rozsahu pôsobnosti nariadenia o zahraničných subvenciách, a využívať pri tom informácie zo všetkých dostupných zdrojov. Komisia na zabezpečenie účinnej kontroly osobitne v prípade veľkých koncentrácií

(fúzií a akvizícií) a postupov verejného obstarávania presahujúcich určité finančné limity tiež disponuje právomocou preskúmať zahraničné subvencie na základe predchádzajúceho oznámenia, ktoré podnik predloží Komisii.

Nariadenie o zahraničných subvenciách sa vzťahuje na koncentrácie, postupy verejného obstarávania a všetky ostatné situácie na trhu, má odstrániť regulačnú medzeru na jednotnom trhu. Komisia disponuje výlučnou právomocou vyšetrovať finančné príspevky (subvencie) poskytnuté verejnými orgánmi krajiny mimo Európskej únie, z ktorých majú prospech spoločnosti vykonávajúce hospodársku činnosť v Európskej únii, s cieľom limitovať ich rušivé účinky.

Návrh zákona odzrkadľuje nové úlohy, ktoré úrad bude povinný plniť na základe nariadenia DMA a nariadenia o zahraničných subvenciách. Nariadenie DMA ustanovuje povinnosti členským štátom, príslušným orgánom určených členským štátom a úradom na ochranu hospodárskej súťaže. Návrh zákona kumuluje plnenie povinností v jednom ústrednom orgáne štátnej správy Slovenskej republiky, ktorým bude úrad. Aj keď nariadenie DMA ustanovuje ako jediný orgán vymáhania pravidiel podľa nariadenia DMA Komisiu, ponecháva istý priestor pre vykonanie prešetrovania aj členským štátom a zároveň umožňuje Komisii pri prieskumoch trhu požadovať od úradu podporu. Zároveň členské štáty môžu Komisii navrhnúť preskúmanie dodržiavania konkrétnych článkov nariadenia DMA, napríklad, ak usudzujú, že existujú opodstatnené dôvody domnievať sa, že by určitý podnik mal byť označený za strážcu prístupu, že existujú opodstatnené dôvody domnievať sa, že strážca prístupu systematicky porušoval jednu alebo viaceré vymedzené povinnosti, prípadne, že existujú opodstatnené dôvody domnievať sa, že by sa mala doplniť jedna alebo viac služieb v rámci digitálneho sektora do zoznamu základných platformových služieb podľa článku 2 bodu 2 nariadenia DMA alebo sa v nariadení DMA účinne neupravuje jedna alebo viaceré praktiky, ktoré by mohli viesť k obmedzeniu súťažeschopnosti základných platformových služieb alebo by mohli byť nekalé. Na tento účel sú však členské štáty povinné Komisii predložiť aj dôkazy. S ohľadom na vymedzené povinnosti spolupráce sa tak rozširujú už existujúce kompetencie úradu aj na oblasť uplatňovania nariadenia DMA, aby bolo možné požadovanú spoluprácu aj reálne vykonať. Ide predovšetkým o spoluprácu s Komisiou pri získavaní informácií alebo výkone inšpekcií. Predkladaný návrh zákona ukladá zároveň povinnosť ostatným ústredným orgánom štátnej správy poskytnúť úradu súčinnosť pri plnení svojich povinností v zmysle implementovaných nariadení, keďže informácie môžu mať k dispozícii aj iné orgány verejnej moci. S ohľadom na skutočnosť, že najmä pre oblasť nariadenia o zahraničných subvenciách ide o rovnaký typ spolupráce pre poskytovanie súčinnosti Komisii pri poskytovaní informácií a inšpekcií, návrh zákona implementuje aj niektoré ustanovenia tohto nariadenia. Pokiaľ ide o spôsob implementácie nariadenia DMA a nariadenia o zahraničných subvenciách návrh zákona nejde nad rámec uvedených nariadení, t.j. pri ich implementácii nedochádza k goldplatingu. Navrhovaná právna úprava vychádza z potreby upraviť postup úradu pri výkone svojich povinností a reflektovať tak úpravu obsiahnutú v nariadeniach.

Návrh zákona bude mať negatívny vplyv na rozpočet verejnej správy. Návrh zákona nebude mať vplyvy na podnikateľské prostredie, sociálne vplyvy, vplyvy na životné prostredie, vplyvy na informatizáciu spoločnosti, vplyvy na služby verejnej správy pre občana, ani vplyvy na manželstvo, rodičovstvo a rodinu.

Predkladaný návrh zákona je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, ústavnými zákonmi a nálezmi Ústavného súdu Slovenskej republiky, zákonmi, medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná, ako aj v súlade s právom Európskej únie.